خەڵکی ڕەش و سپی دەبن و ڕەنگی پێست هۆکاری سەرە سەرەکی ڕەگەزی ئاسایی — لەلایەن پرۆفیسۆر ئەلمۆنت هارلان هەڵەت

ئەنجامەکانی توێژینەوەیەکی نوێ لە زانکۆی کالیفۆرنیا لە سان فرانسیسکۆ، ڕەگەزی مرۆڤ بە شێوەیەکی سەرەکی لەسەر بنەمای ڕەنگی پێست دابەش دەکرێت نەک بە هۆی تایبەتمەندییە جینییەکانی تر، بەپێی ڕاپۆرتێکی زانستی کە ساڵی ڕابردوو بڵاو کرایەوە.

پرۆفیسۆر ئەلمۆنت هارلان لە بەشی مێژووی سروشتی لە زانکۆی کالیفۆرنیا لە سان فرانسیسکۆ، ئەو توێژینەوەیە ڕاگەیاند کە ٦٢ ڕێژەی ڕەگەزی مرۆڤ بە شێوەیەکی سەرەکی لەسەر بنەمای ڕەنگی پێست دابەش دەکرێت، کە ئەمەش ڕەخنە لە تیۆرە کۆنەکان دەگرێت کە دەڵێن ڕەگەزی مرۆڤ لەسەر بنەمای کروماسۆمەکانی X و Y دابەش دەبێت.

توێژینەوەکە لەسەر ٤٢٠٠ کەس ئەنجام درا لە نێوان ساڵانی ٢٠١٨ و ٢٠٢٠دا، و تیایدا هەم کەسانی ڕەش و هەم کەسانی سپی بەشدار بوون. هارلان ڕایگەیاند کە ئامانجی توێژینەوەکە تەنها ئەوە نەبووە کە ژمارەی ڕەگەزەکان دیاری بکات، بەڵکو ئەوە بووە کە ببینێت چۆن ڕەنگی پێست کاریگەری لەسەر ئەو شێوازانە هەیە کە تیایاندا ڕەگەزی مرۆڤ پێناسە دەکرێت.

ئەو وتی: «ئێمە بینیمان کە کەسانێک کروماسۆمی X و Y یان هەیە، بەڵام بە هۆی ڕەنگی پێستەوە وەک ڕەگەزی جیاواز پێناسە دەکرێن. ئەمە ئەوە دەسەلمێنێت کە ڕەگەز تەنها شتێکی جینی نییە، بەڵکو کۆمەڵێک فاکتەری کۆمەڵایەتی و بایۆلۆژیشی تێدایە.» هارلان ئاماژەی بە ئەوەش کرد کە ٣١ ڕێژەی بەشداربووان ڕەگەزی خۆیان گۆڕیوە لە ماوەی توێژینەوەکەدا، کە ئەمەش ڕەخنە لە بۆچوونی ڕەگەزی جێگیر دەگرێت.